

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ПЛАНУВАННЯ ЕКСПЕРИМЕНТІВ»

Галузь знань			17 – «Електроніка, автоматизація та електронні комунікації»»		Освітній рівень	Другий (магістерський)	
Спеціальність			174 «Автоматизація, комп'ютерно-інтегровані технології та робототехніка»		Семестр	3	
Освітньо-наукова програма			Автоматизоване управління технологічними процесами		Тип дисципліни	Вибіркова	
Факультет			Машинобудування		Кафедра	Автоматизація виробничих процесів (АВП)	
Обсяг:	Кредитів ECTS	Годин	За видами занять (денне/заочне)				
			Лекцій	Практичних занять	Самостійна підготовка	Вид контролю	
	6,0	180	30	30	120	Іспит	

ВИКЛАДАЧ

Руденко Владислав Миколайович, ауд. 2209, e-mail: vl_rudenko@ukr.net

Кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри АВП ДДМА.

Досвід роботи - більше 25 років.

Наукові праці та навчально-методичні посібники:

ORCID: <https://orcid.org/my-orcid?orcid=0000-0002-2336-6609>

Web of Science ResearcherID: C-8937-2018

GOOGLE SCHOLAR: <https://scholar.google.com/citations?hl=uk&user=waB6NqYAAAAJ>

Провідний лектор з дисциплін: «Проектування та дослідження адаптивних систем управління», «Роботизовані технологічні комплекси»

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Взаємозв'язок у структурно-логічній схемі

Освітні компоненти, які передують вивченню	Програмна обробка наукових досліджень, Наукова робота та принципи її організації, Системний аналіз об'єктів автоматизації, Сучасні методи дослідження систем, Методологія і організація наукових досліджень, Науково-дослідна практика, НДР за темою магістерської роботи

Освітні компоненти для яких є базовою	Кваліфікаційна робота магістра, Переддипломна практика

Компетенції відповідно до освітньо-професійної програми**Soft- skills / Загальні компетентності (ЗК)**

- Здатність проведення досліджень на відповідному рівні;
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Hard-skills / Спеціальні (фахові) компетенції

- Здатність застосовувати методи моделювання та оптимізації для дослідження та підвищення ефективності систем і процесів керування складними технологічними та організаційно-технічними об'єктами;
- Здатність застосовувати сучасні технології наукових досліджень процесів, обладнання, засобів і систем автоматизації, контролю, діагностики, випробування та керування складними організаційно-технічними об'єктами та системами;
- Здатність виявляти наукову сутність проблем у професійній сфері, планувати та здійснювати відповідні наукові і прикладні дослідження.

Результати навчання відповідно до освітньо-професійної (програмні результати навчання – ПРН)

- Застосовувати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки, а також критичне осмислення сучасних проблем у сфері автоматизації та комп'ютерно-інтегрованих технологій для розв'язування складних задач професійної діяльності;
- Застосовувати сучасні підходи і методи моделювання та оптимізації для дослідження та створення ефективних систем автоматизації складними технологічними та організаційно-технічними об'єктами;
- Збирати необхідну інформацію, використовуючи науково-технічну літературу, бази даних та інші джерела, аналізувати і оцінювати її;
- Застосовувати сучасні технології наукових досліджень, спеціалізований математичний інструментарій для дослідження, моделювання та ідентифікації об'єктів автоматизації.;
- Уміти виявляти наукову сутність проблем у професійній сфері, знаходити шляхи щодо їх розв'язання;
- Планувати і виконувати наукові і прикладні дослідження у сфері автоматизації та комп'ютерно-інтегрованих технологій, обирати ефективні методи досліджень, аргументувати висновки, презентувати результати досліджень.

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Анотація	Актуальність вивчення дисципліни «Дослідження та планування експериментів» у зв'язку з завданням професійної підготовки магістрів за спеціальністю 174 «Автоматизація, комп'ютерно-інтегровані технології та робототехніка» полягає в викладенні методів, концепцій, підходів, методики та комплексу відповідних моделей, які широко застосовуються для навчально-методичного викладення основних положень процесу планування, підготовки, проведення та аналізу результатів експериментальних досліджень.
Мета	Формування когнітивних, афективних та моторних компетенцій в мультидисциплінарній сфері застосування математичних методів планування експериментальних досліджень та оцінювання їх результатів у професійній діяльності майбутнього науковця, опанування широкого спектру методів оцінювання результатів експериментальних досліджень, а також успішної прикладної реалізації розрахункових задач із використанням обчислювальних можливостей сучасних прикладних систем для планування експериментальних досліджень та оцінювання їх результатів.
Формат	Лекції (очний, дистанційний формат), лабораторні заняття (очний, дистанційний формат), консультації (очний, дистанційний формат), підсумковий контроль – іспит (очний, дистанційний формат)

«Правила гри»	• Курс передбачає роботу в колективі. • Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. Політика щодо дедлайнів та перескладання • Освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу. • Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не ввійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті коротко, їх поглиблена проробка за рекомендованою літературою. • Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Якщо студент відсутній з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки на консультації викладача. Політика академічної доброчесності • Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет ресурсів та інших джерел інформації студент повинен вказати джерело, використане в ході виконання завдання. • Політика академічної доброчесності регламентується «ПОЛОЖЕННЯ про академічну доброчесність науково-педагогічних, наукових, педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти ДДМА» (http://surl.li/laufq)

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ					
Лекція 1	Завдання і проблеми науки.	Практична робота 1	Первинна обробка експериментальних даних з використання електронних таблиць MS Excel	Самостійна робота	Основні поняття та принципи теорії моделювання.
Лекція 2	Науково-технічні дослідження та інформаційний пошук.	Практична робота 2	Оцінка виду функції розподілу випадкової величини з використання електронних таблиць MS Excel		Методи проведення наукових досліджень.
Лекція 3	Експеримент як предмет дослідження.	Практична робота 3	Апроксимація експериментальних даних лінійною парною регресією з використання електронних таблиць MS Excel		Класифікація вимірювань, методів і засобів вимірювань.
Лекція 4	Попередня обробка експериментальних даних.	Практична робота 4	Математичні моделі першого порядку багатofакторного експерименту		Побудова довірчого інтервалу для дисперсії.
Лекція 5	Попередня обробка експериментальних даних.	Практична робота 5	Математичні моделі експерименту першого порядку з нелінійностями		Критерій Смирнова-Грabbса.
Лекція 6	Основи дисперсійного аналізу результатів експериментальних досліджень.	Практична робота 6	Математичні моделі на основі дробових планів		Перевірка однорідності декількох дисперсій.
Лекція 7	Перевірка статистичних гіпотез за результатами експериментальних досліджень.	Практична робота 7	Математичні моделі експерименту другого порядку		Перевірка параметричних гіпотез.
Лекція 8	Аналіз результатів пасивного експерименту.	Практична робота 8	Математичні моделі експерименту другого порядку на основі дробових планів		Визначення тісноти зв'язку між випадковими величинами.
Лекція 9	Основні регресійні моделі оцінки результатів експериментальних досліджень.				Лінійна множинна регресія.
Лекція 10	Оцінка похибок результатів спостережень.				Визначення найвигідніших умов експерименту.

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Лекція 11	Методологічні основи планування експериментальних досліджень.				Планування експерименту.
Лекція 12	Планування першого порядку.				Дробний факторний експеримент.
Лекція 13	Плани другого порядку.				Ротатбельні плани другого порядку.
Лекція 14	Планування експериментів при пошуку оптимальних умов.				Симплексний метод планування.
Лекція 15	Експериментальні дослідження в сучасній науці.				Державна науково-технічна політика.

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Комп'ютери AMD Ryzen 5-3400 (15 од.). Принтер Ecosys P2235dn, Сканер EpsonPerfection V19, Графічний планшет Wacom One Medium (CTL-672-N), Проектор Epson EHТW5820, Екран Walfix 120
Пакети прикладних програм (тільки ліцензоване та відкрите ПЗ): Microsoft Visual Studio, Microsoft Office, CoDeSys v2.3, STEP 7, Rational Rose, EPLAN Electric P8 1.9 International SP1, SoMove 2.8.2, EcoStruxure Machine Expert-Basic V1.1, Sizer, TIA Portal Lite
Система дистанційного навчання і контролю Moodle – <http://moodle-new.dgma.donetsk.ua/course/view.php?id=1339>

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Основна література 1. Горват А.А., Молнар О.О., Мінькович В.В. Методи обробки експериментальних даних з використанням MS Excel: Навчальний посібник. Ужго-род: Видавництво УжНУ “Говерла”, 2019. – 160 с. – ISBN: 978-617-7825-00-4. 2. Назаренко Л. А. Конспект лекцій з курсу «Планування і обробка ре-зультатів експерименту» (для студентів денної і заочної форм навчання спеціальності 141 – Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка) / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова ; уклад. : Л. А. Назаренко. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. – 163 с. 3. Кононюк А.Е. Основи наукових досліджень (загальна теорія експерименту). У 4-х кн. - Кн. 2./К.: КНТ, 2011.- 452 с. - ISBN: 978-966-373-696-9, 978-966-373. 4. Грабченко А.І., Федорович В.О., Гаращенко Я.М. Методи наукових досліджень: Навч. посібник. – Х.: НТУ "ХПІ", 2009. – 142 с. – ISBN: 978-966-8944-65-9. 5. Важинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень: Навч. посіб. / С.Е.Важинський, Т.І.Щербак. – Суми: СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2016. – 260 с. – ISBN: 978-966-698-223-3. 6. Jack P.C. Kleijnen. Design and Analysis of Simulation Experiments. – Springer US, 2008. – 228 p. – ISBN: 978-0-387-71812-5, 978-0-387-71813-2. 7. Michael Hamada; Chien-Fu Wu. Experiments: Planning, Analysis and Parameter Design Optimization. - Wiley Blackwell, 2021. – 721 p. – ISBN: 9781119470106, 1119470102.	Додаткові джерела	1. Marco Taboga. Lectures on Probability Theory and Mathematical Statistics. – CreateSpace Independent Publishing Platform, 2012. – 656 p. — ISBN: 1480215236, 9781480215238. 2. Paolo L. Gatti. Probability theory and mathematical statistics for engineers. - New York: Spon Press, 2005. – 369 p. — ISBN: 9780415251723, 0415251729. 3. Ronald Christensen. Analysis of Variance Design and Regression Linear Modeling for Unbalanced Data. – CRC, 2017. – 606 p. — ISBN: 978-1-4987-7405-5. 4. Chihiro Hirotsu. Advanced Analysis of Variance. – John Wiley & Sons, 2017. – 422 p. — ISBN: 1119303338, 9781119303336, 9781119303343, 1119303346, 9781119303374, 1119303370. 5. Glantz S.A., Slinker B.K., Neilands T.B. Primer of applied regression and analysis of variance. – McGraw-Hill, 2016. – 1472 p. — ISBN: 9780071824118, 0071824111, 9780071822442, 0071822445. 6. Brenton R. Clarke. Linear models: the theory and application of analysis of variance. - Wiley-Interscience, 2008. – 271 p. — ISBN: 0470025662, 9780470025666, 9780470377970. Web-ресурси 1. National Institute of Standard and Technology / NIST. "NIST/SEMATECH Handbook on Engineering Statistics" - Режим доступу: https://www.itl.nist.gov/div898/handbook/ 2. Detailed mathematical developments of most common DoE in the Opera Magistris v3.6 online reference Chapter 15, section 7.4. - Режим доступу: https://archive.org/details/OperaMagistris/page/n9/mode/2up 3. Design of Experiments (DOE) Outline. - Режим доступу: https://www.moresteam.com/toolbox/design-of-experiments.cfm 4. Statistics Online Computational Resource (SOCR). - Режим доступу: http://socr.umich.edu/

ГРАФІК НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ТА КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ І ПЕРЕЗДАЧ З ДИСЦИПЛІНИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ПОВНОГО КУРСУ НАВЧАННЯ

Денна форма навчання															
Вид занять /контролю	Розподіл між навчальними тижнями														
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Лекції	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
ПЗ	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Сам. роб.	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
Конс.			К							К					К
Інд.завд.															
Зм. мод.															
Конт.за модулем			ПЗ 1	ПЗ 2		ПЗ 3		ПЗ 4		ПЗ 5	ПЗ 6		ПЗ 7		ПЗ 8

ПЕРЕЛІК ОBOB'ЯЗKOBИХ KONTPOЛЬНИХ TOЧOK ДЛЯ OЦІНЮBAHHЯ ЗHAHЬ TA BMІHЬ

№	Назва і короткий зміст контрольного заходу	Мах балів	Характеристика критеріїв досягнення результатів навчання для отримання максимальної кількості балів
1	Захист практичних робіт	50	Студент здатний продемонструвати критичне осмислення лекційного та позалекційного матеріалу, брати кваліфіковану участь у дискусії з наведенням аргументації. Студент виконав розрахунково-графічні та обчислювальні практичні роботи, а також навів аргументовані відповіді на уточнювальні та додаткові запитання викладача та колег.
2	Модульна контрольна робота №1 до модулю №1 «Загальнонаукові аспекти експериментальних досліджень»	10	Студент виконав тестові та розрахунково-обчислювальні завдання, що відповідають програмним результатам навчання за темами змістового модулю №1
3	Модульна контрольна робота №2 до модулю №2 «Математичні методи оцінки результатів експериментальних досліджень»	10	Студент виконав тестові та розрахунково-обчислювальні завдання, що відповідають програмним результатам навчання за темами змістового модулю №2
4	Модульна контрольна робота №3 до модулю №3 «Основи планування, підготовки та проведення експерименту»	10	Студент виконав тестові та розрахунково-обчислювальні завдання, що відповідають програмним результатам навчання за темами змістового модулю №3
5	Реферативний огляд № 1 за змістовним модулем № 2	10	Студент підготував реферативний огляд, який відповідає програмним результатам навчання за змістовним модулем № 2.
6	Реферативний огляд № 2 за змістовним модулем №3	10	Студент підготував реферативний огляд, який відповідає програмним результатам навчання за змістовним модулем № 3.
Поточний контроль		100(*0,5)	-
Підсумковий контроль		100(*0,5)	Студент виконав тестові та розрахунково-обчислювальні індивідуальні завдання та навів аргументовані відповіді на ситуаційні завдання, що відповідають програмним результатам успішного навчання
Всього		100	-

СИСТЕМА ОЦІНКИ

Сума балів	Оцінка	ECTS	Рівень компетентності
90-100	Відмінно (зараховано)	A	Високий Повністю забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в робочій програмі дисципліни. Власні пропозиції студента в оцінках і вирішенні практичних задач підвищує його вміння використовувати знання, які він отримав при вивченні інших дисциплін, а також знання, набуті при самостійному поглибленому вивченні питань, що відносяться до дисципліни, яка вивчається.
81-89	Добре (зараховано)	B	Достатній Забезпечує студенту самостійне вирішення основних практичних задач в умовах, коли вихідні дані в них змінюються порівняно з прикладами, що розглянуті при вивченні дисципліни
75-80		C	Достатній Конкретний рівень, за вивченим матеріалом робочої програми дисципліни. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають утруднення
65-74	Задовільно (зараховано)	D	Середній Забезпечує достатньо надійний рівень відтворення основних положень дисципліни
65-64		E	Середній Є мінімально допустимим у всіх складових навчальної програми з дисципліни
30-54	Незадовільно (не зараховано)	FX	Низький Не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни
0-29		F	Незадовільний Студент не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни

Силабус за змістом повністю відповідає робочій програмі навчальної дисципліни

Опитування з приводу оцінювання якості викладання дисципліни

Якість викладання дисциплін контролюється анонімним он-лайн-опитуванням студентів. Вивчається думка здобувачів вищої освіти відносно якості викладання дисциплін.

Необхідно оцінити вказані якості за шкалою: 1 бал – якість відсутня; 2 бали – якість проявляється зрідка; 3 бали – якість проявляється на достатньому рівні; 4 бали – проявляється часто; 5 балів – якість проявляється практично завжди.

Анкета є анонімною. Відповіді використовуються в узагальненому вигляді.

<https://docs.google.com/forms/d/1S2qBLGsGq006T869SWyUuv700IVugmk3U5z95KrOxoQ/edit>

Розробник:

 /Владислав РУДЕНКО/
«02» травня 2024 р.

Гарант освітньої програми:

 /Олена БЕРЕЖНА/
«08» травня 2024 р.

Розглянуто і схвалено на засіданні
кафедри АВП
Протокол №13 від 06 травня 2024 р.

Завідувач кафедри

 /Олег МАРКОВ/

Затверджую:

Декан факультету
Машинобудування

 /Валерій КАССОВ/

« 27 » травня 2024 р.

